

การศึกษาองค์ประกอบระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์

A STUDY COMPONENT OF THE ONLINE APPRENTICE SUPERVISION SYSTEM

สุขวสา ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม¹

สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เพื่อศึกษาองค์ประกอบระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ฯ โดยแหล่งข้อมูล ได้แก่ การศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับต้นแบบระบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศนักศึกษาฝึกงาน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง จำนวน 11 คน จากกลุ่มผู้บริหาร,ครูนิเทศฝึกงานและนักศึกษาที่ฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และชนิดสัมภาษณ์ปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการบรรยาย พบว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้าของระบบประกอบด้วยด้านแนวทางในการปฏิบัติสำหรับผู้นิเทศ และปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกให้กับผู้นิเทศ 2) กระบวนการของระบบ ได้แก่การประชุมวางแผนการนิเทศร่วมกัน,เตรียมการ,ปฏิบัติการนิเทศ,ประชุมเพื่อประเมินผลการนิเทศ 3) ผลลัพธ์ของระบบ คือ ระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์และความคิดเห็นของผู้ใช้ระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ 4) ข้อมูลย้อนกลับของระบบ ได้แก่ การ

ตรวจสอบ และแก้ไขระบบจากผลการใช้ระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ฯ

คำสำคัญ : ครูนิเทศก์, นักศึกษาฝึกงาน, ระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์

Abstract

This study the aim to the system supervision training online students, including education documents related research study of the knowledge about the prototype system depth interviews of those involved in the supervision trainee using on how specific of 11 people from the group management Institute of vocational in the northeast, chief of vocational education system bilateral and trainer or owner establishment, school administrators who managed instruction level diploma, teachers supervision Internship and students who practice in the level of diploma. The research revealed

¹นิสิตปริญญาเอก สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ สังกัดสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

the following results: There were 4 factors found as follows: 1) input factor of the system contains the guidelines for the practice for supervision and factor is facilitated to supervision. 2) the process of the system, including meeting planner supervision together, preparation, operating supervision, meeting to assess the supervision. 3) the results of the system is the system supervision training online and opinions of the system user supervision training online. 4) feedback system including, monitoring and editing the system.

Keywords: Teacher supervision internship, Apprentice, Online apprentice supervision system

บทนำ

จากการวิจัยการวางแผนกำลังคนเพื่อพัฒนาภาคอุตสาหกรรมและการบริหารของสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทยพบว่าคุณภาพของแรงงานอาชีวศึกษามีจุดอ่อนอยู่ 3 ด้านคือด้านความรู้ทักษะ การเขียนการจัดทำรายงานด้านความชำนาญในอาชีพพบว่าย่างขาดทักษะและความชำนาญในอาชีพเป็นอย่างมากและด้านคุณธรรมจริยธรรมขาดความรับผิดชอบไม่ตรงต่อเวลาขาดความรักและซื่อตรงต่อหน่วยงานนอกจากนี้พบว่าการจัดการอาชีวศึกษามีข้อจำกัดการจัดการศึกษาร่วมกับภาคเอกชนหรือสถานประกอบการซึ่งเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ตรงในการประกอบ

อาชีพประเด็นสำคัญคือการฝึกภาคปฏิบัติไม่ได้ผลเท่าที่ควรเพราะขาดแคลนวัสดุฝึกเครื่องมือเครื่องจักรอุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่ทันสมัยการเรียนการสอนอาชีวศึกษาที่ได้ผลจริงจะต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติทักษะวิชาชีพในสถานที่ที่เป็นสถานที่ทำงานจริงกรมอาชีวศึกษาในสมัยนั้นจึง กำหนดนโยบายมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 ให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินการจัดการศึกษาร่วมกับภาคเอกชนโดยให้ภาคเอกชนหรือสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการร่วมมือในการฝึกงานโดยต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา (ภาครัฐ) และสถานประกอบการ (ภาคเอกชน) การให้ภาคเอกชนหรือสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาโดยเฉพาะการร่วมมือในการฝึกงานจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาด้านคุณภาพของแรงงานระดับช่างฝีมือที่จำเป็นต้องมุ่งเน้นทักษะและประสบการณ์ตรงเพื่อให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานของตลาดแรงงานที่ต้องการ ดังนั้นการจัดการอาชีวศึกษาจึงกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับหลักสูตรได้เรียนรู้งานวิชาชีพจากสภาพการปฏิบัติงานจริงโดยการร่วมมือในการจัดการศึกษากับสถานประกอบการด้วยวิธีการต่างๆหลากหลายรูปแบบตามข้อกำหนดของหลักสูตรและแผนการเรียนของผู้เรียนแต่ละกลุ่มโดยการนำรายวิชาชีพและหรือวิชาฝึกงานไปฝึกในสถานประกอบการอย่างน้อย 1 ภาคเรียนสำหรับผู้เรียนในระบบ (แนวปฏิบัติการดำเนินการฝึกงาน, 2551) การฝึกงานในสถานประกอบการนอกจากมีครูฝึกในสถานประกอบการดูแลการฝึกงานแล้วยังต้องมีครูจากสถานศึกษาเข้านิเทศการฝึกงานโดยหลักการนิเทศจะเป็นกระบวนการที่เป็นความสัมพันธ์ในการ

ประเมินพัฒนาฝีมือสอดส่องดูแลว่ากันว่าเป็นยาม (Bernard and Goodyear, 2004) ดังนั้นการนิเทศจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก จำเป็นต้องมีกระบวนการนิเทศที่ครบถ้วนตามองค์ประกอบสามารถทำการนิเทศได้อย่างใกล้ชิดมีความสม่ำเสมอและต่อเนื่องโดยคุณลักษณะของผู้นิเทศที่สำคัญคือ (1) ยินดีที่จะเป็นตัวแทนขององค์กรในการกระตุ้นให้ผู้ถูกนิเทศก์ทำงานได้ด้วยตัวของพวกเขาเอง (2) สามารถใช้อำนาจหน้าที่ของผู้นิเทศก์ได้อย่างเหมาะสม (3) เป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับผู้รับการนิเทศ (4) ยอมรับการเปลี่ยนแปลงบทบาทผู้นิเทศก์ส่วนใหญ่ก่อนมาเป็นผู้นิเทศก์ต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานมาก่อนดังนั้นเมื่อเข้าสู่งานการเป็นผู้นิเทศต้องรับให้ได้ว่าตนเองนั้นอยู่ระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานจึงต้องทำหน้าที่ประสานงานระหว่าง 2 ฝ่ายด้วย (5) ทักษะจำเป็นของผู้นิเทศก์ที่ต้องมีคือทักษะด้านเทคนิคมีมนุษยสัมพันธ์ทักษะด้านการบริหารจัดการตลอดจนทักษะด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาเป็นต้น (Rue and Byars, 2007) การนิเทศได้นำมาใช้เพื่อให้ความช่วยเหลือครูและผู้บริหารในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพเช่นเดียวกับการจัดการศึกษาอื่น ๆ ดังนั้นเมื่อมีการนิเทศที่ถูกต้องตามกระบวนการจะเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้การฝึกงานบรรลุวัตถุประสงค์และมีความราบรื่นโดยนักศึกษาได้ปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงและเมื่อจบการศึกษาสามารถทำงานได้และมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์กับความต้องการของสถานประกอบการ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาองค์ประกอบของระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กรอบแนวคิด

ศึกษาองค์ประกอบของระบบของระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ กลุ่มเป้าหมายในได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภายในจังหวัดมหาสารคาม ครูนิเทศฝึกงานวิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคมหาสารคามที่กำลังฝึกงาน และครูฝึกหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคมหาสารคามฝึกงานอยู่

วิธีดำเนินการวิจัย

ศึกษาองค์ประกอบระบบนิเทศนักศึกษาฝึกงานออนไลน์ฯ สำหรับนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์การวิจัยดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ฯ 2) สัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศนักศึกษาฝึกงานออนไลน์ฯ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในการนิเทศนักศึกษาฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานทวิภาคี, ครูนิเทศ, ครูฝึกหรือเจ้าของสถานประกอบการ, นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งเหตุผลที่เลือกศึกษาในระดับนี้เพราะใช้ระยะเวลาในการฝึกงานนานกว่าในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โดยสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 11 คน ดังนี้

1. ผู้บริหารสถาบัน การอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ออกเสียงเหนือ จำนวน 1 คน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) จำนวน 3 คน คือ ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม จำนวน 1 คน, ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม จำนวน 1 คน, รองผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม จำนวน 1 คน, หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม จำนวน 1 คน, ครูนิเทศฝึกงานวิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม จำนวน 3 คน, ครูฝึกหรือเจ้าของสถานประกอบการบริษัทเอสเอ็น ซี ฟอรั่มเมอร์จำกัด(มหาชน) จำนวน 1 คน, นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคมหาสารคามฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) จำนวน 2 คน

เครื่องมือในการวิจัย

โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และชนิดสัมภาษณ์ปลายเปิด สัมภาษณ์เกี่ยวกับลักษณะการดำเนินงานนิเทศฝึกงานออนไลน์ฯ จำนวน 1 ฉบับ และนำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา(content validity) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (index of congruence : IOC)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. นำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่คัดเลือกไว้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสม และวางแผนติดต่อขอความร่วมมือในการวิจัย
2. ส่งหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อขอความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์
3. ดำเนินการนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาที่นัดหมาย

4. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตามที่ได้ระบุไว้ในกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย ด้านเทคโนโลยีการศึกษา และด้านการนิเทศฝึกงาน จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงของนิยามกับข้อคำถาม (Index of Congruence: IOC) โดยข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 คัดเลือกไว้ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือคัดออก จากการคำนวณ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.40 ถึง 1.00 แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แบบสัมภาษณ์จำนวน 5 ข้อ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการศึกษาเอกสาร และแบบสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัยนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการนิเทศฝึกงานออนไลน์ แล้วทำการสังเคราะห์และพัฒนาเป็นระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ฯ พบว่าประกอบด้วย 2 ทฤษฎีย่อย ได้แก่ 1)ทฤษฎีระบบ เป็นระบบวิธีระบบ การจัดระบบ และการพัฒนาระบบ 2)ทฤษฎีการนิเทศ การฝึกงานในสถานประกอบการ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ฯ ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี

และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ 4 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้าของระบบ ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ดังนี้

1) ปัจจัยด้านแนวทางในการปฏิบัติสำหรับผู้ นิเทศ องค์ประกอบย่อย คือ หลักสูตรฝึกงานประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) 2 ปี, วัตถุประสงค์ของการนิเทศฝึกงาน, ความมุ่งหมายของการนิเทศ, บทบาท แนวปฏิบัติสำหรับครูนิเทศก์, กระบวนการฝึกงาน, เกณฑ์ประเมินการฝึกงาน

2) ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ นิเทศ องค์ประกอบย่อย คือ เอกสารประกอบการฝึกงาน, ช่องทาง Up Load และ Down Load รับส่งเอกสารไฟล์ทุกประเภทสำหรับการฝึกงาน, ช่องทางการนิเทศออนไลน์สำหรับการประชุมสนทนาและนิเทศฝึกงานแบบไม่เผชิญหน้า

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการของระบบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

1) ขึ้นประชุม วางแผนการนิเทศร่วมกัน ดังนี้
1.1 ประชุมแนวทางปฏิบัติในการดูแล/ให้คำปรึกษาแนะนำนักศึกษาฝึกงาน

1.2 จัดแบ่งครูนิเทศก์แต่ละกลุ่ม/แต่ละห้อง/แต่ละสถานประกอบการ

1.3 กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตเนื้อหาในแต่ละหัวข้อ

1.4 กำหนดรูปแบบเอกสารการนิเทศฝึกงาน

1.5 กำหนดแนวทางการปฏิบัติของนักศึกษาฝึกงาน

1.6 กำหนดแนวทาง การประเมินผลการฝึกงาน

2) ขึ้นเตรียมการนิเทศ ดังนี้

ก) เตรียมเอกสารและเนื้อหาที่จะใช้สำหรับฝึกงาน, ข) กระบวนการฝึกงาน, ค) ทักษะการ

ฝึกงาน, ง) เอกสารประเมินการฝึกงาน

3) ขึ้นปฏิบัติการนิเทศ ดังนี้

ก) สังเกตการณ์การฝึกงาน, ข) ให้ผลย้อนกลับหลังการฝึกงาน, ค) การใช้ช่องทางออนไลน์สำหรับครูนิเทศก์

4) ขึ้นประชุมเพื่อประเมินผลการนิเทศ ดังนี้

ก) สรุปผลการประเมินการนิเทศ, ข) ประชุมปรึกษา และรายงานผลการนิเทศ

องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ของระบบ ดังนี้

ก) ระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ฯ, ข) ความคิดเห็นของผู้ใช้ระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ฯ

องค์ประกอบที่ 4 ข้อมูลย้อนกลับของระบบ ได้แก่ การตรวจสอบและแก้ไขระบบจากผลการใช้ของระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ฯ

2 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศฝึกงาน

2.1 สภาพการดำเนินการระบบนิเทศฝึกงานที่ท่านเกี่ยวข้องอยู่ในปัจจุบันมีลักษณะการดำเนินงานตามนโยบายให้ทำการนิเทศนักศึกษาฝึกงานภาคเรียนละ 2 ครั้งเป็นอย่างน้อยหรือปีละ 4 ครั้งเป็นอย่างน้อย แต่ในความเป็นไปได้ถ้าสถานประกอบการอยู่ห่างจากสถานศึกษามากครูนิเทศจะไม่สามารถนิเทศได้ตามนโยบายที่ได้รับมอบหมาย

2.2 สภาพปัจจุบันของระบบนิเทศฝึกงานในหน่วยงานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์สรุปได้คือ ผู้นิเทศนักศึกษาฝึกงานจะเป็นครูนิเทศนักศึกษาตามรายวิชาที่เกี่ยวข้องของผู้สอนที่มีในสถานประกอบการ เนื่องจากนักศึกษาจะมีรายวิชาที่ต้องประเมินผลการเรียนระหว่างฝึกงานในสถานประกอบการและครูนิเทศก์จะเป็นครูที่ได้รับการคัดเลือกจากแผนกวิชาเพื่อเดินทางเป็นหมู่คณะไปนิเทศฝึกงานตามต่างจังหวัด เช่น กรุงเทพฯ, ชลบุรี, ระยอง,

สมุทรปราการ, ฉะเชิงเทรา เป็นต้น

2.3 ระบบการนิเทศฝึกงานในหน่วยงานของท่านที่ผ่านมาประสบปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง เพราะเหตุใด และควรแก้ไขปัญหายังไร จากการสัมภาษณ์สรุปได้คือ

1. ปัญหาความรู้และความเข้าใจเรื่องการนิเทศฝึกงานของครูนิเทศก์ เพราะครูนิเทศก์บางท่านเป็นครูที่เพิ่งเข้ามารับผิดชอบงานด้านการนิเทศก์นักศึกษาฝึกงานจึงยังไม่ความรู้ และประสบ การณ์น้อยเรื่องการนิเทศฝึกงานน้อย จึงไม่เข้าใจบทบาทหน้าของตนเอง วิธีการแก้ไขปัญหาคือ ควรมีการอบรมให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของครูนิเทศก์เพื่อให้เข้าใจตรงกันและปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน หรือมีช่องทางการให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ครูนิเทศก์ สามารถหาความรู้ได้เอง และปฏิบัติได้จริง

2. ปัญหางบประมาณที่มีจำกัด วิธีการแก้ไขปัญหาคือ จัดงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถเข้านิเทศได้ทุกสถานประกอบการที่นักศึกษาไปฝึกงานซึ่งเป็นไปได้ยาก หรือสร้างช่องทางหรือระบบการนิเทศที่สามารถนิเทศนักศึกษาฝึกงานได้จริงเสมอการนิเทศแบบเผชิญหน้า แต่ครูนิเทศไม่ต้องการเดินทางไปยังสถานประกอบการ

3. ปัญหาจำนวนสถานประกอบการที่นักศึกษาฝึกงาน มีจำนวนมาก ครูนิเทศก์มีภาระด้านงานสอนมาก และมีจำนวนครูนิเทศก์น้อย จึงไม่สามารถเข้าถึงสถานประกอบการได้ทุกสถานประกอบการ โดยสถานประกอบการที่ได้รับการนิเทศคือต้องมีจำนวนนักศึกษาฝึกงานอยู่มาก เพื่อไปนิเทศครั้งเดียวให้จำนวนนักศึกษาหลายคน และเป็นจังหวัดมีสถานประกอบที่นักศึกษาไปฝึกงานเยอะเพื่อไปนิเทศจังหวัดเดียวได้เข้านิเทศหลายสถานประกอบการ การแก้ไขปัญหาคือเพิ่มช่องทางการ

นิเทศแบบอื่นๆ จากการต้องไปนิเทศถึงสถานประกอบการเพียงอย่างเดียว

4. ปัญหาการประเมินผลการฝึกงานของครูฝึก ในบางสถานประกอบการเมื่อทำการประเมินผลแล้วให้นักศึกษาถือผลการประเมินกลับมาส่งยังสถานศึกษา ทำให้นักศึกษาบางรายทำการแก้ไขผลการประเมินโดยทางครูฝึกไม่ทราบการแก้ไขปัญหาคือมีช่องทางการส่งผลการฝึกโดยตรงโดยไม่ต้องให้นักศึกษาถือผลการประเมินกลับมาส่งเอง หรือไม่ใช้การส่งไปรษณีย์ อาจเป็นช่องทางประเมิน ผลแบบออนไลน์ที่ระบบจะส่งตรงถึงสถานศึกษาโดยตรง

2.4 ความคิดเห็นต่อการพัฒนาระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ให้เป็นรูปแบบเดียวกันและมีความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ สรุปผลการสัมภาษณ์คือเป็นระบบที่ดีสามารถแก้ไขปัญหारेื่องการนิเทศในสถานศึกษาที่มีจำนวนนักศึกษาฝึกงานมากและมีสถานประกอบการจำนวนมากได้โดยถ้าใช้งานได้จริงจะสามารถลดงบประมาณการนิเทศฝึกงานไปได้มาก, ผู้ที่พัฒนาระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ต้องมีการศึกษาข้อมูลเรื่งการนิเทศฝึกงานเพื่อใส่ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนไว้ในระบบ, ต้องมีการสอบถามความต้องการของระบบว่าควรใส่ข้อมูลใดลงไปบ้าง

2.5 รูปแบบระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ควรจะเป็นมีลักษณะ คือ ใช้งานง่าย, ใช้งานได้จริง, ปลอดภัยกับผู้ใช้ระบบ, มีข้อมูลการฝึกงานและการนิเทศฝึกงานครบถ้วน, เอกสารที่ใช้เรื่งการฝึกงานและการนิเทศฝึกงานสามารถดาวน์โหลดได้จากระบบนี้, มีผู้ดูแลระบบที่รับผิดชอบเรื่งการฝึกงานโดยตรงที่สามารถอัปเดตข้อมูลให้เป็นปัจจุบันได้ด้วยตนเอง, สามารถประเมินผลการฝึกงานผ่านทางระบบได้

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาองค์ประกอบของระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ฯ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้าของระบบ ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ดังนี้

1) ปัจจัยด้านแนวทางในการปฏิบัติสำหรับผู้นิเทศ 2) ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกให้กับผู้นิเทศ

โดยมีรายละเอียดของปัจจัยนำเข้าของระบบ เช่น หลักสูตรฝึกงานสำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.), วัตถุประสงค์ของการนิเทศฝึกงาน, ความมุ่งหมายของการนิเทศ, บทบาท และแนวปฏิบัติสำหรับครูนิเทศก์, กระบวนการฝึกงาน, เกณฑ์การประเมินฝึกงาน เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการของระบบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

1) ขั้นประชุม วางแผนการนิเทศร่วมกัน, 2) ขั้นเตรียมการนิเทศ, 3) ขั้นปฏิบัติการนิเทศ 4) ขั้นประชุมเพื่อประเมินผลการนิเทศ

องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ของระบบ ดังนี้

1) ระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ฯ, 2) ช่องทางการนิเทศออนไลน์ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3) แนวทางปฏิบัติการนิเทศฝึกงานโดยเป็นช่องทางให้ความรู้ เพื่อให้การปฏิบัติเป็นในทิศทางเดียวกัน

องค์ประกอบที่ 4 ข้อมูลย้อนกลับของระบบ ได้แก่ การตรวจสอบและแก้ไขระบบจากผลการใช้ของระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ฯ

อภิปรายผล

การศึกษาองค์ประกอบระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ฯ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้ ปัจจัยนำเข้าของระบบ กระบวนการของระบบ ผล

ลัพธ์ของระบบ ข้อมูลย้อนกลับของระบบ

1. ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าประกอบด้วย 2 ทฤษฎีย่อย ได้แก่ 1) ทฤษฎีระบบ เป็นระบบวิธีการจัดระบบ และการพัฒนาระบบ ประกอบได้ด้วยองค์ประกอบที่หลากหลาย ต้องแสดงให้เห็นถึงโครงสร้าง การเชื่อมโยง และความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบในระบบให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้นิเทศสามารถนำไปใช้ได้อย่างเป็นระบบ และสามารถยึดถือปฏิบัติตามได้ครบถ้วนทุกขั้นตอน และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งอ้างอิงจาก CIPOF Model ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2554) ด้วยบริบท C-Context, Input, P-Process, O-Output และ F-Feedback 2) ทฤษฎีการนิเทศ การฝึกงาน ในสถานประกอบการนอก จากมีครูฝึกในสถานประกอบการดูแลการฝึกงานแล้ว ยังต้องมีครูจากสถานศึกษาเข้านิเทศการฝึกงาน โดยหลักการนิเทศจะเป็นกระบวนการที่เป็นความสัมพันธ์ในการประเมิน พัฒนาฝีมือ สอดส่องดูแลรวมทั้งว่าเป็น ยาม Bernard and Goodyear (2004) หน้าที่สำคัญของการนิเทศแบ่งได้ 3 ด้าน คือ (1) ด้านวิชาการเป็นการเตรียมประสบการณ์การเรียนรู้ พัฒนาทักษะ (2) ด้านบริหารจัดการเป็นการประกันได้ทำงานสำเร็จ โดยควบคุมปริมาณและคุณภาพ (3) ด้านบริการเพื่อเป็นการสนับสนุนช่วยเหลือ สร้างขวัญกำลังใจ Stewart (1998) โดยกระบวนการฝึกงานเป็นช่วงเวลาที่นักศึกษาจะได้นำความรู้ภาคทฤษฎีที่ได้ศึกษาทั้งหมดมาประยุกต์ใช้ในภาคปฏิบัติ รวมทั้งการได้เรียนรู้สังคมของคนวัยทำงานโดยยังอยู่ภายใต้การดูแลและแนะนำของครูนิเทศ (แนวปฏิบัติการดำเนิน การฝึกงาน, 2551)

2. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศฝึกงานสภาพการดำเนินการระบบนิเทศ

ฝึกงานในปัจจุบันมีลักษณะการดำเนินงานตามนโยบายให้ทำการนิเทศนักศึกษาฝึกงาน ภาคเรียนละ 2 ครั้ง เป็นอย่างน้อยหรือปีละ 4 ครั้งเป็นอย่างน้อย แต่ความเป็นจริงไม่สามารถไปได้ครบตามนโยบายเพราะสถานประกอบการอยู่ห่างจากสถานศึกษามาก และสภาพปัจจุบันของระบบนิเทศฝึกงานในปัจจุบันคือ ผู้นิเทศนักศึกษาฝึกงานต้องเดินทางไปนิเทศเป็นหมู่คณะสำหรับการนิเทศตามต่างจังหวัด เพื่อแก้ปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ และมีปัญหาอื่นๆอีกมากมายเช่น ปัญหาความรู้ความเข้าใจเรื่องการนิเทศฝึกงานของครูนิเทศน์ ปัญหาผลการประเมินฝึกงานของครูฝึกที่ทำการประเมินแล้วแต่ให้นักศึกษาถือผลการประเมินกลับมาส่งยังสถานศึกษาแต่ผลการประเมินถูกแก้ไข การพัฒนาระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์จึงเป็นรูปแบบที่ดีสามารถแก้ปัญหาเรื่องการนิเทศในสถานศึกษาโดยควรมีรูปแบบในการใช้งานได้ง่าย, ใช้งานได้จริง, ปลอดภัยกับผู้ใช้ระบบ, มีข้อมูลการฝึกงานและการนิเทศฝึกงานครบถ้วน, เอกสารที่ต้องการเรื่องการฝึกงานและการนิเทศฝึกงานสามารถดาวน์โหลดได้จากระบบนี้, มีผู้ดูแล

ระบบที่รับผิดชอบเรื่องการฝึกงานโดยตรงที่สามารถอัปเดตข้อมูลให้เป็นปัจจุบันได้ด้วยตนเอง, สามารถประเมินผลการฝึกงานผ่านทางระบบได้

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการสร้างระบบเพื่ออำนวยความสะดวกเพื่อใช้ในการนิเทศฝึกงานโดยใช้ระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ ซึ่งมีความน่าสนใจมากในปัจจุบันโดยจุดเด่นของระบบนิเทศออนไลน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้จำนวนมากโดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องชนิดของระบบคอมพิวเตอร์หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การนำเสนอข้อมูลเป็นการสื่อสารโดยตรงและใช้เวลาสั้น ลดค่าใช้จ่ายและรูปแบบการนำเสนอข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบ Hypertext และ Hypermedia ทำให้สามารถนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจในรูปแบบมัลติมีเดีย ที่สามารถเชื่อมโยงไปยังข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้ และแนวโน้มของการใช้ระบบออนไลน์ในการนำเสนอข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตมีลักษณะเป็น Interactive คือมีกิจกรรมที่ทำให้ผู้ใช้มีส่วนร่วมกันมากขึ้น และนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการนิเทศฝึกงานสามารถแก้ไขปัญหาข้างต้นได้

บรรณานุกรม

- ชัยยงค์พรหมวงศ์. (2553). *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดระบบทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- พระราชบัญญัติอาชีวฯ. (2551). <http://www.moe.go.th/moe/nipa/ed_law/p.r.g.edu33.pdf> 2560.
- สำนักงานมาตรฐานอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2551). *แนวปฏิบัติการฝึกงาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- Bernard,J.M.,andR.K., Goodyear. (2004). *Fundamentals of clinical supervision* (3rded.).
NeedhamHeights,MA:Allyn&Bacon.
- Rue and Byas. (2007). *Supervision Key Link to Productivity*. 9ed. NewYork:Mcgraw-
HillInternational.
- Smith, William A. (1978). "System Concept, Total," *Encyclopedia of Professional Management*.
1: 1130-1132.
- Stewart,G. K, (1998). Perceptions of shared decision making: A study of principals and Teachers In
IOWA secondary schools. *Dissertation Abstracts Online*, 59 (11).